

IN MEMORIAM

PROFESORUL LIVIU MĂRGHITAN (20 DECEMBRIE 1937 – 13 IANUARIE 2011)

MOTTO: „Cei vii pomenesc pe cei morți. E o datorie, pe care muritorii și-au statornicit-o, dintru însuși începutul gândului despre moarte”.

(V. Pârvan)

Liviu Mărghitan (1937-2011) remain in the history of Romanian science and culture as an important archaeologist, curator and historian of broad cultural horizon. Distinguished specialist in Dacian and Daco-Roman archeology. Member of CRIFST made important papers on archeology history, historiography, Romanian culture and science.

Key words: Liviu Mărghitan, Dacian Archaeology, curator, historiography.

Cuvinte cheie: Liviu Mărghitan, arheologie dacică, curator, istoric.

Foto: Istoricul Liviu Mărghitan
(20 decembrie 1937 – 13 ianuarie 2011)

Încetării din viață, câteva ore mai înainte, a colegului de breaslă și prietenului meu, arheologul, muzeograful, istoricul și omul de larg orizont cultural Liviu Mărghitan.

Moire s-a grăbit tăindu-i firul vieții pe neașteptate. Tragicul eveniment mă obligă, de acum înainte, când vorbesc despre Liviu Mărghitan să folosesc doar timpul trecut al verbului „a fi”.

Se apropia de frumoasa vârstă de 75 de ani și dovedea o putere de muncă impresionantă. Avea în diverse faze de lucru câteva proiecte, care vizau elaborarea unor studii și cărți ce urmau a întregi buchetul contribuțiilor sale, îndeosebi în domeniul arheologiei și istoriografiei, care să-l reprezinte, cum se cuvine, la frumoasa aniversare ce o aștepta cu înfrigurare. Dar timpul n-a mai avut răbdare. S-a întâmplat ca în ziua de 13 ianuarie a.c. să primesc, telefonic, trista veste a

L-am cunoscut pe Liviu Mărghitan cu aproape jumătate de secol în urmă. După terminarea facultății, el la Cluj-Napoca, iar eu la Iași, lucrând amândoi în domeniul arheologiei și muzeografiei, ne-am întâlnit deseori la anualele sesiuni de „rapoarte arheologice”, sau alte manifestări științifice organizate de diferite muzee din țară, de la București la Iași și Suceava; de la Vaslui la Cluj-Napoca și Oradea, sau de la Craiova și Timișoara la Constanța și Tulcea. În ultimii ani ne-am întâlnit îndeosebi la sesiunile muzeului din Vaslui. Am colaborat la elaborarea a două cărți de popularizare a valorilor academice din județele Bacău și Neamț. Așa se face că l-am cunoscut relativ bine pe omul, arheologul, muzeograful și istoricul care a slujit cu pasiune și har în templul lui Clío.

Liviu Mărghitan s-a născut în Arad la 20 decembrie 1937, în familia lui Livius și Ileana Mărghitan. Familia maistrului cazangiu Livius Mărghitan s-a îngrijit de creșterea și educația unicului său fiu. De la cinci ani citea, iar școala primară a început-o cu clasa a doua deoarece, în 1944 războiul ajunsese și în Arad, drept urmare desfășurarea anului școlar 1944-1945 a devenit imposibilă.

După clasele primare și gimnaziale, a urmat clasele liceale la o școală medie renumită în Arad (azi Colegiul Național „Moise Nicoară”).

Între anii 1957-1962 a urmat cursurile Facultății de Istorie-Filozofie din cadrul Universității Victor Babeș (azi Universitatea Babeș-Bolyai) din Cluj.

La absolvire, alături de alți șapte colegi, între care și distinsul arheolog de azi al civilizației dacice, I. Glodariu, a obținut diploma de specialitate în arheologie, disciplină fascinantă pe care a slujit-o toată viața.

În anii studenției a beneficiat de învățăturile unor mari profesori ai universității clujene, între care amintim pe C. Daicoviciu, I.I. Russu, M. Macrea, K. Horedt, Camil Mureșan, Șt. Pascu, Fr. Pall și mulți alții până la mai tinerii universitari de atunci, Dumitru Protase și regretatul H. Daicoviciu.

După absolvirea facultății, bornele drumului profesional-științific al lui Liviu Mărghitan au fost Liceul teoretic Nădlac, Muzeul Regional Arad, Muzeul Regional Hunedoara (azi Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva), Muzeul Național de Istorie a României, Editura Academiei și Ministerul Culturii. Toate aceste borne sunt legate de un fir trainic și rodnic – pasiunea lui Liviu Mărghitan pentru arheologie, muzeografie și, în general, pentru istoriografia românească.

Peste tot unde a lucrat, Liviu Mărghitan s-a dovedit a fi un profesionist bine pregătit, un om conștiincios, ordonat, profund, tenace, bun coleg, respectuos și respectat. Până în ultimele zile de viață a dovedit un cult al muncii, în sens pârvanian, pe care nu l-am întâlnit la mulți contemporani. La muzeele din Arad și Deva a efectuat importante cercetări arheologice și a avut o bogată activitate muzeografică. La Muzeul Național de Istoria României a fost cooptat în întâiul eșalon al membrilor fondatori. Împreună cu istoricul și arheologul Constantin Petolescu a organizat tematic, în mod exemplar, secția Lapidariu,

care a rămas, aproape neschimbată, până azi. La Editura Academiei a îngrijit apariția unor importante monografii și lucrări de sinteză, îmbogățind istoriografia noastră. La Ministerul Culturii și Cultelor a îndrumat activitatea culturală din mai multe județe. În ultimii ani, în calitate de membru titular al „Diviziei de Istoria Științei” a Comitetului Român pentru Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii al Academiei Române, a elaborat numeroase lucrări cu privire la contribuția unor mari personalități la dezvoltarea științei și tehnicii din România.

Indiferent de locul în care a lucrat, o permanență a muncii sale a fost cercetarea științifică, elaborarea unor articole, studii, monografii etc. A fost un împătimit al scrisului în domeniul istoriei, având ca obiectiv central epoca dacică și daco-romană. A publicat primul articol, într-un ziar local, în 1963, și primul studiu de arheologie într-o revistă națională în 1965. A scris până în ultimele zile ale vieții sale, adică aproape jumătate de secol, dând dovadă de o tenacitate, hărnicie și o disciplină a muncii zilnice exemplare.

A publicat, ca autor sau în colaborare, peste 50 de monografii, lucrări de sinteză, ghiduri (de muzee și monumente istorice), albume, calendare, pliante etc. Se adaugă peste 200 de studii, articole și recenzii, publicate în aproape 40 de reviste de specialitate, și mai mult de 400 de articole de popularizare, pe teme de arheologie, istorie, istoria științei etc. publicate în peste 75 de periodice de cultură și cotidiane.

Dintre lucrările sale de arheologie, des citate, menționăm, în ordinea apariției, studiile monografice **Banatul în lumina arheologiei, în trei volume** (vol. I 1979, vol. II 1980 și vol. III 1985) și **Repertoriul tezaurilor dacogetice din argint (descoperite în sec. XIX-XX)**, (Arad, 2007).

Largul său orizont cultural l-a împins și spre alte domenii ale istoriografiei și culturii românești, amintim în acest sens cărțile sale despre: iluministul Moise Nicoară, Dimitrie □ichindeal și monografia Aurel Vlaicu. În ultimii ani a publicat, ca autor sau coautor, mai multe volume consacrate membrilor Academiei Române din diverse județe ale țării. Remarcăm, în acest context, buna noastră colaborare în realizarea cărților **Membrii Academiei Române din județul Bacău** (2008) și **Membrii Academiei Române din județul Neamț** (2009).

Despre viața și îndeosebi despre activitatea științifică a lui Liviu Mărghitan au scris, cu diverse prilejuri, numeroși istorici, publiciști etc., între care menționăm pe regretații Hadrian Daicoviciu, Cristian Vlădescu, Radu Florescu și I. H. Crișan, precum și distiinșii Florin Constantiniu, Adriana Rusu-Pescaru, Sever Dumitrașcu, Ștefan Negrea, Iulian Negrilă, Maria Razba etc. sau publiciști de la diverse cotidiane și periodice culturale.

Pentru bogata sa activitate științifică a fost distins cu diferite premii, titluri, diplome etc, menționând aici și acum: medaliile „50 de ani de la Marea

Unire"; „Fondator al Muzeului Național”; „Medalia Eminescu a Centrului Cultural Român din Budapesta”; „80 de ani de la Marea Unire”; „Premiul Academic Universitar” pe 2001, acordat de Universitatea de Vest „Vasile Goldiș”; titlul de membru titular al Diviziei de Istoria Științei a Academiei Române; „Premiul de excelență pentru știință”, pe 2007, acordat de Consiliul Județean Arad. În 2007 colegii de la Muzeul Județean Arad i-au dedicat volumul **Istoricul Liviu Mărghitan la a 70-a aniversare**. Și enumerarea ar putea continua, lista rămâne deschisă...

Acum la despărțirea dureroasă trebuie să spunem că cea mai mare recunoștință din partea noastră și a celor de după noi este să-i păstrăm o vie și permanentă amintire, să-i prețuim cum se cuvine munca, tenacitatea-i exemplară, profesionalismul și omenia.

SIT TIBI TERRA LEVIS!

Ioan Mitrea